

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประชากรส่วนใหญ่ในประเทศไทย ในอดีตประกอบอาชีพการเกษตรแบบพอเพียงเพื่อการบริโภคในครัวเรือน ส่วนที่เหลือจะแบ่งปันเพื่อแผ้วถางให้ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้านใกล้เคียงเป็นการแลกเปลี่ยนผลผลิตทางการเกษตรที่ทำการเพาะปลูกแตกต่างกัน โดยที่เกษตรกรไทยแต่เดิมนั้นมีวิธีการทำการเกษตรแบบวิถีธรรมชาติอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและมีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นจึงมีการทำการเกษตรกรรม เพื่อมุ่งเอาผลผลิตที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการใช้บริโภคในครัวเรือนแล้วยังต้องการเพิ่มผลผลิตให้มีปริมาณมากขึ้น จึงได้มีการนำสารเคมีมาใช้ในการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตและกำจัดศัตรูพืชเพื่อให้ได้รับผลิตผลสูงแต่ขณะเดียวกันได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของเกษตรกรและสิ่งแวดล้อม เกิดปัญหาโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดจากสารพิษสะสมอยู่ในร่างกายอีกทั้งยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญคือทำให้สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศเปลี่ยนไปในที่สุด

การพัฒนาการเกษตรที่ผ่านมาได้เน้นให้เกษตรกรเพิ่มผลผลิตจะพึ่งพาอาศัยปัจจัยจากการผลิตภายนอกฟาร์มหลัก วิธีการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น สายพันธุ์ดี การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้สารกำจัดศัตรูพืช นอกจากทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้นแล้ว สภาพการณ์แปรปรวนของราคาผลผลิตทำให้เกษตรกรขายผลผลิตได้ไม่คุ้มต้นทุนการผลิต เกิดปัญหาภาระหนี้สิน มีการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานในเมือง เกิดปัญหาใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี และการบุกรุกทำลายป่าเพื่อขยายพื้นที่ทำกินอันเป็นการทำลายความสมดุลของระบบนิเวศเกษตร นอกจากนี้แล้วเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ทำการเกษตรแบบดั้งเดิม มีการผลิตพืชไม่กึ่งชนิด และเป็นพืชที่มีปัญหาการผลิต และการตลาดอยู่เสมอ โดยที่เกษตรกรมิได้นำระบบการผลิต ด้านสัตว์และประมงเข้ามาผสมผสานในการผลิต ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการลดต้นทุนการผลิต (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2539: 1) ผลผลิตที่ได้ในไร่นา จึงเป็นผลผลิตที่มีสารพิษตกค้างจากการใช้สารเคมี ก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้บริโภคในเวลาต่อมา

จึงกล่าวได้ว่า การเกษตรที่เป็นกระแสหลักอยู่ในประเทศต่างๆ ในปัจจุบัน เป็นการเกษตรที่ระบบการผลิตขาดประสิทธิภาพ การจัดการทรัพยากรไม่เหมาะสม ขาดความสมดุลก่อให้เกิดปัญหาต่อครอบครัวและชุมชนของเกษตรกร ทั้งยังทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลักดันให้ประเทศที่ยากจนอยู่แล้วขาดการพึ่งพาตัวเองไปมากยิ่งขึ้น ปัญหาดังกล่าวได้เกิดขึ้นทั้งในประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนา จนเกิดการแสวงหาระบบเกษตรกรรมทางเลือกอื่นที่มีใช้การปฏิบัติเขียวขึ้นใน

สังคมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมตะวันตก ซึ่งเป็นประเทศแม่ที่เผยแพร่การเกษตรแบบการปฏิวัติเขียวออกไปทั่วโลก

การเห็นตัวอย่างพิษภัยของการใช้สารเคมีในการผลิตภาคเกษตรที่ต่อเนื่องและยาวนานทำให้ผู้คนเริ่มตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้ผลิตหรือผู้บริโภค จะเห็นได้จากในปัจจุบันผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยจากสารเคมี และมาจากกระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นที่ต้องการของตลาดโลก ซึ่งมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยค่อนข้างสูงประมาณ 5-40 เปอร์เซ็นต์ และมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอนาคต (สำออง เกตุวรากรณ์, 2546) ในขณะที่เดียวกันก็พบว่าตลาดมีการกีดกันสินค้าการเกษตรที่ผลิตโดยกระบวนการที่ไม่สะอาดและทำลายสิ่งแวดล้อม

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้หลายฝ่ายในองค์กรพยายามแสวงหาทางออกให้กับสังคม จึงเกิดเป็นกลุ่มเกษตรกรรมทางเลือกที่มีพื้นฐานปรัชญาแบบองค์รวม ยึดเอาธรรมชาติเป็นแบบจำลองของระบบเกษตร เช่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ เกษตรผสมผสาน ทางเลือกหนึ่งของเกษตรกร ซึ่งเป็นระบบที่ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช วัชพืช หรือในการกระตุ้นการเจริญเติบโตของพืช แต่ให้ความสำคัญกับการบำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน และระบบนิเวศ รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ

ท่ามกลางกระแสแห่งจิตค้นมาตรการในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ “เศรษฐกิจพอเพียง” คือแนวคิดในการพัฒนาประเทศและจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงได้พระราชทานพระราชดำรัส ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ที่ผ่านมาเป็นมาตรการหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจอย่างกว้างขวางว่าจะแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีของประเทศไทย ซึ่งมีพื้นฐานเศรษฐกิจที่เน้นภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก และกำลังประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรงในปัจจุบัน (มนัส สุวรรณ, 2549) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการที่เน้นผลเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นในการดำรงชีวิต หากจะพิจารณาจากความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน จะเห็นได้ว่า หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การพัฒนาที่มุ่งสร้างความสมดุลใน 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน ไม่ใช่มุ่งพัฒนา ด้านเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งยังมีเรื่องของมิติเวลา คือพัฒนาต่อเนื่องข้ามเวลาจากปีหนึ่งสู่ปีต่อไป หรือจากคนรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหลัง

จึงสรุปความสำคัญได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นแก่นสำคัญของแนวความคิดซึ่งผู้ทรงคุณวุฒินำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและความเข้มแข็งของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ 2 คือการรวมกลุ่มและขั้นที่ 3 ที่มีการขยายผลเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ที่กว้างขึ้นในสังคม และยังเน้นการสร้างรากฐานของประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ให้เกิดความเข้มแข็งและรักษาความ

สมคูล ซึ่งทำได้ด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน โดยการระดมพลังจากทุกภาคส่วนปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิต ตั้งแต่ระดับ ครอบครัว ชุมชน สร้างองค์ความรู้ภายในเครือข่ายและพัฒนาระบบ ส่งเสริมการบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดี ซึ่งทั้งหมดนี้ก็สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งทั้งสิ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547: 21-22)

โครงการพิเศษสวนเกษตรเมืองภายในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองฉาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ส่วนพระองค์ เริ่มดำเนินการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นกลุ่มงานต่างๆ ตามลักษณะการดำเนินงานทางด้านการเกษตร เช่น กลุ่มงานไม้ผลและการขยายพันธุ์ กลุ่มงานพืชไร่ กลุ่มงานไม้ดอกไม้ประดับและกล้วยไม้ กลุ่มงานการเพาะเลี้ยงเห็ด กลุ่มงานผักปลอดภัยจากสารพิษและผักพื้นบ้านและกลุ่มกิจกรรมพิเศษ เช่น งานสวนป่าเสริมธรรมชาติฯ งานสวนรวมพันธุ์ไฟ งานระบบวนเกษตร งานเกษตรทฤษฎีใหม่ และ การฝึกอบรมให้ความรู้แก่นักศึกษาฝึกงาน ทหารก่อนปลดประจำการและเกษตรกรหรือผู้ที่สนใจในการทำการเกษตร โดยทางโครงการฯ มุ่งเน้นให้เป็นศูนย์ถ่ายทอดและสาธิตเทคโนโลยีการเกษตรแผนใหม่ในรูปแบบต่างๆ สู่ประชาชน ซึ่งทางโครงการได้เปิดโอกาสให้บุคคลและหน่วยงานต่างๆ เข้ามาเรียนรู้จากถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่เชี่ยวชาญ รวมทั้งนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อให้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตร เพื่อการดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นอาชีพที่มั่นคงของเกษตรกรต่อไป

การดำเนินงานและกิจกรรมเป็นที่น่าสนใจของผู้ที่ทำการเกษตรที่อาศัยอยู่รอบบริเวณโครงการพิเศษฯ และเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนจากจังหวัดอื่นๆ จึงมีการขอเข้ามารับการฝึกอบรมจากโครงการพิเศษฯ ไม่ว่าจะเป็นเกษตรผสมผสานหรือไร่นาสวนผสม เกษตรทฤษฎีใหม่และกลุ่มอาชีพต่างๆ ซึ่งเป็นการเกษตรในแนวเกษตรยั่งยืน เป็นสาเหตุให้ผู้ศึกษาสนใจประเมินประสิทธิผลของการฝึกเกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่และการดำเนินชีวิตตามหลักความพอเพียงว่า ส่งผลดีด้านใดบ้างต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมและครอบครัว มีปัจจัยใดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน อาทิ แรงจูงใจ ความตั้งใจ ความรู้ความเข้าใจ ศักยภาพ การพึ่งตนเองความเข้มแข็งของชุมชนที่จะนำพฤติกรรมไปใช้ อาทิ การมีส่วนร่วม การนำไปปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อจิตพอเพียง คุณภาพชีวิตที่ดีโดยผู้วิจัยศึกษาถึงกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมแล้วและกลุ่มที่ยังไม่ได้รับการฝึกอบรม ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่การนำความรู้ความเข้าใจ ไปใช้ในการดำเนินงาน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของครอบครัว ชุมชน อีกทั้งยังเป็นการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 เพื่อศึกษาบริบทของชุมชน โดยรวมทางภูมิสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้รับการฝึกอบรมด้านความรู้ความเข้าใจการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ศักยภาพในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ความตั้งใจในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ การมีส่วนร่วมในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของผู้ฝึกอบรม ในการบริหารจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่และคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้ความเข้าใจการทำเกษตรทฤษฎีใหม่กับความตั้งใจ ของผู้รับการฝึกอบรม ก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรมของผู้ฝึกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และผู้ไม่ได้รับการฝึกอบรม

4. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงเหตุ ด้านความรู้ความเข้าใจการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ศักยภาพ ความตั้งใจ และการมีส่วนร่วมของผู้รับการฝึกอบรมกับพฤติกรรมในการบริหารจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการนำไปปฏิบัติใช้ คุณภาพชีวิต การพึ่งตนเองและการมีจิตพอเพียง ในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกศึกษาพื้นที่หมู่บ้านห้วยเป้า หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ดังนี้

- 1) เป็นชุมชนที่มีการประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลักมาโดยตลอด
- 2) เกษตรกรในชุมชนบางส่วนได้การอบรมการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และการดำรงชีวิต
- 3) ชุมชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกหลายหน่วยงาน อาทิ โครงการพิเศษสวนเกษตรเมืองงาย มูลนิธิโครงการหลวงฯ กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมวิชาการเกษตร เป็นต้น

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในชุมชนหมู่บ้านห้วยเป้า หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่โดยผู้วิจัยพิจารณาสุ่มตัวอย่างเพื่อให้เหมาะสมกับงานวิจัย คือ กลุ่มที่ทำการเกษตรที่ได้รับการถ่ายทอดการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากโครงการพิเศษสวนเกษตรเมืองงาย ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

1.3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1 บริบทโครงการพิเศษๆสวนเกษตรเมืองงายในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

2 บริบทชุมชนทั่วไป

2.1 ประวัติและพัฒนาการของความเป็นชุมชนบ้านห้วยเป้า

2.2 ลักษณะทั่วไปของชุมชนบ้านห้วยเป้า

- ลักษณะภูมิประเทศของชุมชน
- โครงสร้างทางกายภาพและสาธารณสุขปก
- ระบบชลประทานและระบบการจัดการน้ำของชุมชน
- ลักษณะทางประชากร

3 บริบททางภูมิสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ โดยร่วมว่าเป็นส่วนที่มีผลต่อกระบวนการปรับตัวเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

3.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรในชุมชน

- ข้อมูลทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การถือครองที่ดิน

ภาวะหนี้สิน การศึกษา

3.2 วิธีการผลิตของเกษตรกรรวม

3.3 ระบบความความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม ของชุมชน

4. วิธีคิด และกระบวนการเรียนรู้ใหม่ของเกษตรกรในชุมชนที่มีต่อการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง

4.1 การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของเกษตรกรจากแบบเกษตรพาณิชย์ กลับไปมีกระบวนการทัศน์แบบการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในชุมชน

4.2 วิธีคิด และกระบวนการเรียนรู้ใหม่ของเกษตรกรในชุมชน

5. ความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจกับความตั้งใจกับพฤติกรรมปรับตัวมาทำการทฤษฎีใหม่ตามแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในชุมชน

6. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ ความตั้งใจ ศักยภาพและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกับพฤติกรรมในการบริหารจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.4 ขอบเขตของเวลาศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2551 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในที่เหมาะสมกับกาลเทศะซึ่งความพอเพียงนำไปสู่พฤติกรรมพอเพียง

เกษตรทฤษฎีใหม่ หมายถึง การทำการเกษตรที่ทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างพอกินพอใช้พึ่งพาตนเองได้มากที่สุดและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยคำนึงคุณค่าของระบบนิเวศวิทยาให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งรวมการเกษตรแบบภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวบ้านมาผสมผสานกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เกษตรกร หมายถึง กลุ่มผู้รับฝึกอบรมการเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและผู้ที่สนใจในการทำการเกษตร เพื่อที่จะได้นำความรู้ที่ได้จากรับการฝึกอบรมการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปบริหารจัดการในพื้นที่การเกษตรของตนเองให้เกิดความยั่งยืน

ศักยภาพของเกษตรกร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงศักยภาพด้านพฤติกรรมซึ่งมาจากประสบการณ์การเรียนรู้การคิดโดยตรงและทางอ้อมโดยพิจารณาการปฏิบัติ และการบริหารจัดการในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่

ประสิทธิผล หมายถึง การประเมินผลที่ตามมาจากการที่ผู้ฝึกอบรมสามารถนำแนวทางจากการฝึกอบรมมาบริหารจัดการเกษตรทฤษฎีใหม่โดยวัดจากพฤติกรรมของผู้ฝึกอบรมในการปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรและการดำเนินชีวิตแบบพึ่งตนเองได้

การมีส่วนร่วมในการทำการเกษตร หมายถึง กระบวนการที่ผู้ฝึกอบรมได้รับการฝึกอบรมมีการกระทำในลักษณะการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มเกษตรกรและโครงการพิเศษฯ ซึ่งมีความต้องการร่วมกันและดำเนินรวมกลุ่มร่วมกัน ในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การรับประโยชน์ และการประเมินผลในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่

การถ่ายทอดเทคโนโลยี หมายถึง วิธีการส่งเสริมหรือแนวทางที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้นำความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่เกษตรกร เพื่อทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น โดยโครงการพิเศษฯสวนเกษตรเมืองงาย

ความตั้งใจในการทำการเกษตร หมายถึง เจตนารมณ์การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการผลิตของเกษตรกรที่วัดหลังจากได้รับการฝึกอบรมแล้ว โดยพิจารณาจาก ความพร้อมที่จะนำแนวทางของเกษตรทฤษฎีใหม่ไปปฏิบัติ

กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและองค์ความรู้ของผู้ฝึกอบรม อันเนื่องมาจากประสบการณ์ทางตรง เช่น การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติเอง และจากประสบการณ์ทางอ้อม เช่น การเรียนรู้จากการได้รับการฝึกอบรม การเรียนรู้จากต้นแบบ การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างกลุ่ม เป็นต้น

ความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึง ความสามารถของผู้ฝึกอบรม ในชุมชนในการรวบรวมกลุ่มกันทำประโยชน์ส่วนรวม โดยอาศัยภูมิปัญญาและความสามารถที่มีอยู่เป็นพื้นฐาน ประกอบการดำรงชีวิต มีการช่วยเหลือแบ่งปันกัน มีการรวมกลุ่มและสร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างกัน เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกลุ่มเกษตรกรในชุมชน สร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพ และขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้หลากหลาย โดยประสานความร่วมมือกับภาครัฐกิจ ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน และภาคราชการในด้านเงินทุน การตลาด การผลิต การจัดการ

การบริหารการจัดการ หมายถึง ผู้ฝึกอบรม ได้นำความรู้ที่ได้อบรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตในระดับชุมชนและครอบครัว เช่น ระบบการผลิตในเชิงหลากหลาย (Diversification) ลดความเสี่ยง ด้านราคาและปริมาณการผลิต สร้างความยืดหยุ่นในการผลิตและการจัดการหลีกเลี่ยงความต้องการแรงงานในแต่ละช่วงเวลาการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง สร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคเกษตร เพื่อให้เกิดระบบการผลิตทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการเป็นหลักประกันในชีวิต

จิตพอเพียง หมายถึง จิตลักษณะหลักที่รวมถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันตน และการรับรู้คุณค่าความดีมีการนำคุณธรรมจริยธรรมและความรอบรู้มาประกอบในการตัดสินใจที่จะปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติของตนให้เหมาะสมกับสภาวะอยู่เสมออันจะนำไปสู่ความสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม